

Europejski informator polityczny

■ *Dynamiczna przestrzeń obywatelska i wiarygodny dialog obywatelski na poziomie UE*

Od początku inicjatyw określanych mianem demokracji uczestniczącej w UE podejmowane są wysiłki na rzecz bardziej inkluzywnego zarządzania i podejmowania decyzji w UE. Jednak wiele kwestii, z którymi borykają się organizacje społeczeństwa obywatelskiego (OSE), jest nadal takich samych jak 20 lat temu, a mianowicie brak uznania ich za istotnego interesariusza i brak zorganizowanego, regularnego dialogu obywatelskiego.

Istnieją różne struktury formalnego i nieformalnego zaangażowania obywateli i społeczeństwa obywatelskiego, takie jak konsultacje publiczne, grupy ekspertów Komisji Europejskiej i intergrupy w Parlamencie Europejskim. Chociaż struktury te są zasadniczo mile widziane, społeczeństwo obywatelskie krytykuje brak ich skuteczności. Wraz z coraz bardziej kurczącą się przestrzenią obywatelską w wielu państwach członkowskich, tokenizm, który istnieje w odniesieniu do zaangażowania publicznego, budzi wątpliwości co do rzeczywistego zainteresowania UE demokracją uczestniczącą.

Projekt badawczy EnTrust, który koncentruje się na badaniu zaufania do i nieufności wobec rządu z różnych perspektyw w kontekście europejskim, wyznaczył jeden pakiet roboczy do zbadania korzeni, definicji i warunków zaufania do i nieufności wobec instytucji UE, które wykazują OSE na poziomie obywatelskim.

Badanie wykazało, że warunki braku zaufania obejmują nieetyczne zachowanie i niewłaściwe administrowanie w instytucjach UE, takie jak słaby dostęp do informacji, korporacyjne przejęcie zarządzania UE, konsultacje typu „zaznacz okienko”. Warunki zaufania z kolei odnoszą się do aktywnej ochrony przestrzeni obywatelskiej, możliwości finansowania, otwartego dostępu do informacji i skutecznych mechanizmów partycypacji społecznej. Zalecenia zawarte w niniejszym dokumencie koncentrują się na partycypacji i dialogu obywatelskim (więcej informacji w dziale „Informacja o badaniu”), dla których niezbędna jest tętniąca życiem i bezpieczna przestrzeń obywatelska.

Rekomendacja nr 1: podejmowanie proaktywnych działań w celu ochrony praw podstawowych i przestrzeni obywatelskiej

Niezwykle ważne jest, aby Unia Europejska szybko i odpowiednio reagowała na wszelkie naruszenia praworządności oraz umów europejskich i międzynarodowych w państwie członkowskim. Przyjmując wspólne stanowisko przeciwko ograniczeniom swobód obywatelskich, UE i państwa członkowskie mogą wysłać silny sygnał na rzecz ochrony praw podstawowych poza jej granicami i w ich obrębie.

UE powinna aktywnie wspierać inicjatywy monitorujące działania antydemokratyczne i ograniczenia przestrzeni obywatelskiej. Powinna promować proaktywne gromadzenie danych dotyczących ataków na osoby broniące praw człowieka. Informacje te służą jako istotne źródło podnoszenia świadomości na temat naruszeń i wspierania działań opartych na dowodach. Jednocześnie informacje te pomagają zidentyfikować luki w ochronie oraz opracować mechanizmy i platformy pomagające podmiotom społeczeństwa obywatelskiego i osobom broniącym praw człowieka narażonym na groźbę i zniesławienie.

Jednocześnie UE powinna ustanowić solidne mechanizmy reagowania na naruszenia praw podstawowych i wzmocnienia cyklu praworządności, poprzez większe zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, wdrażanie zaleceń dla poszczególnych krajów oraz bardziej rozwinięty rozdział dotyczący kontroli i równowagi (społeczeństwo obywatelskie i media) dla praworządności. Można to osiągnąć poprzez ustanowienie skutecznych mechanizmów dochodzenia roszczeń lub systemów wczesnego ostrzegania w celu szybkiej interwencji w przypadkach, gdy władze lokalne lub krajowe lekceważą prawa obywatelskie. Mechanizmy te powinny być łatwo dostępne dla społeczeństwa obywatelskiego i wszystkich mieszkańców państw członkowskich UE.

Ocena istniejących i proponowanych przepisów i regulacji UE (takich jak pakiet na rzecz ochrony demokracji) powinna obejmować ocenę ich wpływu na przestrzeń obywatelską, prawa podstawowe i funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego (OSO). Ocena ta powinna stanowić odrębny element raportu na temat praworządności, wykorzystując określone punkty odniesienia i przyjmując podejście przekrojowe.

Rekomendacja nr 2: zinstytucjonalizowanie znaczącego dialogu obywatelskiego

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny być uznawane za odpowiednich interesariuszy posiadających wiedzę specjalistyczną i partnerów w ochronie środowiska i praw podstawowych. Instytucje UE powinny wykazywać inicjatywę w rozpoczynaniu procesów partycypacyjnych, które charakteryzują się otwartością, uczciwością i elastycznością oraz wykraczają poza konsultacje i symboliczne gesty. Dialog obywatelski powinien obejmować cały cykl polityczny, od ustalania agendy przez opracowywanie po monitorowanie i powinien być przedkładany nad skuteczność i tajność. OSO powinny mieć równy dostęp do odpowiednich dokumentów, które zawierają informacje jawne, aby móc reagować z perspektywy praw podstawowych i środowiskowych.

Powinny istnieć (między)instytucjonalne ramy dialogu obywatelskiego w celu formalnej integracji społeczeństwa obywatelskiego z procesem decyzyjnym UE, obejmujące zarówno kwestie polityki sektorowej, jak i horyzontalnej. Obejmuje to wyznaczone punkty kontaktowe dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w instytucjach i między nimi. Ramy te powinny również zostać przyjęte przez państwa członkowskie i delegatury UE. Ograniczone możliwości są często powodem, dla którego OSO nie angażują się w konsultacje lub dialog. W związku z tym należy je wspierać, aby zapewnić im wymagany personel i zasoby finansowe do udziału w działaniach, które wykorzystują ich wiedzę specjalistyczną. Ogólnie rzecz biorąc, OSO należy wyraźnie odróżnić od przedstawicieli przemysłu, takich jak grupy biznesowe.

Ogólnie rzecz biorąc, należy również lepiej uznać rolę organizacji społeczeństwa

obywatelskiego jako kontynuację sprawozdania i dialogów uzupełniających na temat Roczne sprawozdania Komisji Europejskiej ze stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej za 2022 r., które powinny prowadzić do przyjęcia konkretnych środków wzmacniających, chroniących i wspierających społeczeństwo obywatelskie. W tym kontekście Parlament Europejski i Rada powinny przyjąć Wniosek legislacyjny Komisji Europejskiej mający na celu ułatwienie transgranicznej działalności stowarzyszeń nienastawionych na zysk, a państwa członkowskie powinny zapewnić wdrożenie zaleceń dotyczących darowizn transgranicznych i filantropii.

Rekomendacja nr 3: zapewnienie dostępnych, pozbawionych uprzedzeń i znaczących konsultacji publicznych, w tym informacji zwrotnych

Należy zwiększyć świadomość na temat konsultacji publicznych w całej UE, aby dotrzeć do szerszego grona odbiorców i sprawić, by zostały wysłuchane różnorodne głosy. Można to osiągnąć we współpracy z państwami członkowskimi, które należy również zachęcać do konsultowania się ze społeczeństwem obywatelskim w ramach opracowywania ich stanowiska w Radzie. W tym kontekście Wytyczne dotyczące lepszego stanowienia prawa należy poprawić, aby wspierać odpowiedzialność i przestrzeganie przepisów zarówno na szczeblu UE, jak i krajowym. Zapewnienie dostępności jest niezbędne w przypadku osobistych spotkań konsultacyjnych. Należy zapewnić zarówno geograficzną, jak i fizyczną dostępność, aby objąć nią szerokie grono uczestników. Język konsultacji powinien być jasny, zwięzły i łatwy do zrozumienia, wolny od technicznego żargonu.

Należy dokonać wyraźnego rozróżnienia między konsultacjami skierowanymi do poszczególnych obywateli a konsultacjami skierowanymi do przedstawicieli grup interesu. Wybór i zapraszanie interesariuszy do konsultacji powinno odbywać się w jasny i przejrzysty sposób. Kryteria i metodologia stosowane w tym celu powinny być komunikowane w celu zapewnienia odpowiedzialności i zaufania.

Uczestnicy konsultacji publicznych powinni mieć łatwy dostęp do istotnych informacji, takich jak dane i informacje o bieżących inicjatywach legislacyjnych. Dostęp do informacji gwarantuje, że osoby uczestniczące mogą wnieść świadomy wkład. Dwukierunkowa komunikacja powinna być główną zasadą we wszystkich formatach konsultacji, co oznacza, że osoby uczestniczące powinny mieć możliwość interakcji z decydentami.

W zależności od wymaganego wkładu, długość ram czasowych składania wniosków powinna zostać zwiększona, aby dać osobom uczestniczącym wystarczająco dużo czasu na przygotowanie ich wkładu. Obejmuje to również długość kwestionariuszy, zapewniając rozsądne i możliwe do przerobienia obciążenie.

Należy ustanowić systematyczne podejście do przetwarzania wyników konsultacji. Metodologia konsultacji powinna być przejrzysta, a sposób gromadzenia i analizy danych powinien być jasny. Przekazywanie informacji zwrotnych na temat otrzymanych danych powinno być obowiązkowe. Obecnie dostępny jest link do śledzenia propozycji KE. Jest to pozytywny krok, ale należy go uzupełnić o konkretne informacje skierowane do respondentów i respondentek na temat tego, w jaki sposób KE odniosła się lub nie odniosła się do ich propozycji. Dokumentowanie sposobu, w jaki komentarze zostały rozpatrzone, zapewnia

przejrzystość procesu decyzyjnego i zapobiega „wybieraniu” komentarzy, które wspierają wcześniej zdefiniowane stanowiska. Należy ściśle unikać stronniczości w pytaniach, które narzucają określoną opinię, aby dać miejsce na przeciwne poglądy, zapewniając w ten sposób bezstronność. Takie podejście gwarantuje, że na odpowiedzi nie będą miały wpływu pytania naprowadzające lub obciążające. Jednocześnie, anonimowe wypowiedzi nie powinny być dozwolone.

Rekomendacja nr 4: zapewnienie zrównoważonych i odpowiedzialnych grup ekspertów

Rozumienie wiedzy specjalistycznej powinno zostać rozszerzone o interesariuszy, którzy uzyskali zrozumienie kwestii poprzez własne doświadczenie lub pracę jako praktycy. Reprezentacja w grupach ekspertów powinna być zrównoważona, aby uwzględnić wszystkie istotne interesy i perspektywy. Tworząc dobrze zdefiniowane wytyczne dotyczące wyboru członków w oparciu o reprezentowane przez nich interesy, proces ten będzie przejrzysty i włączający. Wytyczne te powinny obejmować kryteria i procedury zapewniające reprezentację różnych perspektyw interesariuszy.

Aby zapewnić przejrzystość, spotkania powinny być otwarte dla publiczności. Ponadto należy publikować wyczerpujące protokoły lub podsumowania, umożliwiając zainteresowanym stronom i opinii publicznej dostęp do szczegółowego opisu dyskusji i decyzji. Aby wzmocnić odpowiedzialność, obowiązkowe powinno być przedstawianie uzasadnień nieuwzględnienia w decyzjach zaleceń grup ekspertów. Warunek ten zapewnia przejrzystość poprzez przedstawienie uzasadnienia dla akceptacji lub odrzucenia wkładu interesariuszy,

wspierając w ten sposób zaufanie do procesu decyzyjnego.

Rekomendacja nr 5: zapewnienie OSO zrównoważonego i partycypacyjnego finansowania

Należy poprawić dostarczanie informacji na temat struktur i możliwości finansowania UE, aby organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogły lepiej zrozumieć warunki finansowania i procedury sprawozdawcze. Jednocześnie powinny istnieć kanały inicjowania kontaktu z Komisją w celu zadawania pytań związanych z finansowaniem i prowadzenia konstruktywnej dyskusji na temat obaw.

Proces ubiegania się o finansowanie powinien być bardziej przyjazny dla użytkownika, biorąc pod uwagę ograniczone zasoby organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza małych organizacji. Powinny istnieć jasne wytyczne oraz przejrzyste kryteria kwalifikowalności i oceny. Należy zwiększyć podstawowe finansowanie, aby zwiększyć stabilność działania i ułatwić długoterminowe planowanie. Finansowanie powinno być dostępne dla zróżnicowanej grupy OSO, w tym dla organizacji z różnych sektorów i różnej wielkości.

Należy wdrożyć partycypacyjne podejście do budżetowania (przyznawania dotacji), aby lepiej służyć celom i realiom OSO oraz budować poczucie odpowiedzialności wśród społeczeństwa obywatelskiego. Współokreślanie wymogów sprawozdawczych zapewnia odpowiednie kryteria oceny i usunięcie niepotrzebnych obciążeń dla OSO, przy jednoczesnym zachowaniu odpowiedzialności i przejrzystości. Ponadto finansowanie strukturalne powinno być bardziej elastyczne, aby lepiej uwzględniać potrzeby organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także nieprzewidziane

działania prowadzone w odpowiedzi na pojawiające się kwestie.

Informacja o badaniu, które jest podstawą rekomendacji

Pakiet roboczy nr 7 projektu EnTrust, prowadzony przez Civil Society Europe (CSE), miał na celu analizę ewolucji uczestnictwa obywatelskiego w zarządzaniu UE, zbadanie źródeł i warunków zaufania organizacji społeczeństwa obywatelskiego do instytucji UE oraz ocenę (godnych zaufania) praktyk dialogu obywatelskiego na poziomie UE i państw członkowskich. Działania badawcze obejmowały systematyczne i narracyjne badania źródeł wtórnych, ankietę internetową z udziałem 47 organizacji społeczeństwa obywatelskiego na szczelbu UE oraz grupy fokusowe (4) i wywiady (2) z łącznie 15 przedstawicielami organizacji społeczeństwa obywatelskiego (stan na lipiec 2023 r.). Końcowy raport z badań został zweryfikowany przez organizacje działające w sektorach, które nie były reprezentowane w badaniach, w celu potwierdzenia i uzupełnienia ustaleń i wniosków.

Analiza danych zastanych: kluczowe ustalenia

Od momentu powstania UE w coraz większym stopniu dąży do wzmocnienia praw podstawowych i wspierania demokratycznego uczestnictwa. Znaczącym kamieniem milowym było opublikowanie przez Komisję Europejską w 2001 r. białej księgi w sprawie europejskiego sprawowania rządów, która wprowadziła koncepcję zarządzania partycypacyjnego i zapoczątkowała użycie terminu „społeczeństwo obywatelskie”. Karta Praw Podstawowych (opracowana w 2000 r.) odegrała kluczową

rolę w umożliwieniu społeczeństwu obywatelskiemu formalnego organizowania się i korzystania ze swoich praw, otwierając arenę polityczną dla grup innych niż tylko instytucje rządowe. Po raz pierwszy zorganizowane społeczeństwo obywatelskie było znacząco zaangażowane w procesy UE podczas Konwentu przygotowującego Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy w 2003 roku. Traktat o Unii Europejskiej (TUE) ostatecznie zapisał w art. 11 prawa obywateli UE i społeczeństwa obywatelskiego do uczestniczenia w procesach demokratycznych i dostępu do przejrzystych informacji na temat procesu decyzyjnego w UE. Wciąż jednak brakuje kompleksowej definicji dialogu obywatelskiego wykraczającej poza TUE, a praktycznemu wdrażaniu brakuje skuteczności. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego powszechnie zgadzają się, że sprawowanie rządów w UE cierpi z powodu niewystarczającej kultury dialogu obywatelskiego, która obejmuje różne poziomy w instytucjach UE i wskazuje na kwestię systemową. Podczas gdy art. 11 ust. 1 i art. 11 ust. 2 TUE określają zasady horyzontalnego dialogu obywatelskiego, brakuje w nich szczegółowych instrukcji dotyczących praktycznego stosowania.

Kluczowe ustalenia empiryczne

Podczas gdy zaufanie do instytucji UE było postrzegane jako w pewnym stopniu niezbędne dla OSO, aby wierzyć w skuteczność ich pracy, było oczywiste, że zaufanie było uzależnione od zaufania (osób w instytucjach UE). Musiało istnieć wzajemne zaufanie i szacunek, aby móc się ze sobą sensownie współpracować. Niemniej jednak, chociaż nie było zgody co do tego, czy UE z czasem stała się bardziej czy mniej ufna wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego, osoby uczestniczące

wymieniały różne wskaźniki spadku zaufania pokładanego w zorganizowanym społeczeństwie obywatelskim, w tym brak uznania wartości i legitymacji organizacji, mniejsze zaangażowanie i trudniejszy dostęp, kurczenie się przestrzeni obywatelskiej, skomplikowane i bardziej rygorystyczne zasady finansowania i sprawozdawczości oraz narrację anty-NGO w następstwie „Qatargate”.

 # Ochrona przestrzeni obywatelskiej i występowanie przeciwko łamaniu praw podstawowych jako warunek zaufania do UE

Dla zaufania osób uczestniczących do instytucji UE ważne było wsparcie w postaci wzmocnienia pozycji społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój, wzmocnienie i ochronę prawodawstwa i polityki umożliwiającej przestrzeni obywatelskiej wolność zrzeszania się, zgromadzeń i wypowiedzi jako warunek demokracji. Sygnalizowałyby to zarówno zaufanie do OSO w zakresie obrony wartości UE, jak i akceptację krytycznego stanowiska wobec decyzji politycznych wyrażanych z pewnym stopniem (pozytywnej) nieufności.

Tętniąca życiem przestrzeń obywatelska chroni przed antydemokratycznymi trendami, ale osoby uczestniczące stwierdziły, że jest ona coraz bardziej ograniczona w państwach członkowskich UE, nawet w krajach tradycyjnie wspierających demokrację. Podczas gdy na szczycie UE coraz częściej dostrzega się tę kwestię, wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i wysiłki na rzecz przeciwdziałania kurczeniu się przestrzeni obywatelskiej są niespójne, co powoduje niepewność wśród organizacji. Słabe lub opóźnione reakcje na naruszenia praworządności w krajach takich jak Polska i Węgry zmniejszyły zaufanie uczestników do wsparcia UE dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Zaufanie zmniejszyło się również z powodu środków regulacyjnych i wymogów administracyjnych (w tym ograniczeń art. 11 i 12 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przepisów podatkowych, przepisów antyterrorystycznych lub przeszkód w rejestracji organizacji), które były postrzegane jako preteksty do kontroli i tworzenia przeszkód w pracy OSO. Osoby uczestniczące domagały się, aby UE wypowiedziała się przeciwko atakom na demokrację w UE i poza nią oraz aby zajęła jasne stanowisko w sprawie ochrony przestrzeni obywatelskiej (patrz #Rekomendacja 1).

 # Demokratyczny dostęp do instytucji i zorganizowany, znaczący dialog obywatelski w celu zwiększenia zaufania do UE

Jednym z warunków zaufania do instytucji UE była dostępność i demokratyczny dostęp do dokumentacji. Decyzje zbyt często podejmowano za zamkniętymi drzwiami. Dostęp do dokumentów był często utrudniony, czasami pod pretekstem tego, że informacje wymagały zachowania tajemnicy, a OSO polegały na osobistych relacjach, aby otrzymywać dokumenty i inne informacje (na drodze nieformalnej). Brak upublicznienia dokumentacji pisemnej lub cyfrowej wywołał pytania o powody tej decyzji.

Ogólnie rzecz biorąc, bycie wysłuchanym i otrzymywanie informacji było w dużym stopniu uzależnione od osobistych, nieformalnych relacji. Brakowało formalnych struktur dialogu obywatelskiego, co prowadziło do sceptycyzmu co do uznania przez UE wiedzy eksperckiej organizacji społeczeństwa obywatelskiego i ich prawa do zasiadania przy stole. Dlatego też osoby uczestniczące domagały się zinstytucjonalizowanych struktur dialogu obywatelskiego, które zapewniłyby ramy dla zaangażowania OSO, niezależnie od relacji

osobistych. Obejmowało to również bardziej równy dostęp do instytucji UE, zwłaszcza dla małych i zmarginalizowanych organizacji (patrz #Rekomendacja 2).

Szacunek i uznanie dla OSO, zaangażowanie w proces decyzyjny UE, bycie postrzeganym jako partner, którego się słucha, oraz wywieranie wpływu poprzez uczestnictwo miały kluczowe znaczenie dla zaufania uczestników do instytucji UE. Otwartość, uczciwość, przejrzystość, współpraca i szybkość reakcji były postrzegane jako niezbędne dla relacji opartych na wzajemnym zaufaniu, podczas gdy podejmowanie decyzji za zamkniętymi drzwiami przyczyniało się do negatywnej nieufności. Zapewnienie odpowiednich zasobów i terminowe zaangażowanie od etapu ustalania agendy były ważnymi warunkami zaufania, ponieważ umożliwiły OSO wywieranie znaczącego wpływu na podejmowanie decyzji. Obejmowało to otwartość UE na przeciwne poglądy i krytykę oraz ich uwzględnianie (pewna pozytywna nieufność).

 # Konsultacje muszą być dostępne i bezstronne oraz obejmować informacje zwrotne, aby były godne zaufania

Konsultacje publiczne w UE, choć zasadniczo postrzegane pozytywnie, były krytykowane za ich wdrażanie. Uczestnicy ubolewali nad odgórnym i technokratycznym podejściem, niewystarczającym dostępem do istotnych informacji, brakiem zaangażowania podczas ustalania agendy oraz ograniczonym wpływem i niejasnymi wynikami. Słaba przyjazność dla użytkownika, niedostępność i krótkie ramy czasowe dodatkowo utrudniały skuteczne uczestnictwo. Co więcej, konsultacje często były nieodpowiednio nagłaśniane, co powodowało tendencyjność autoselekcji i zmniejszoną reprezentatywność. Organizacje

społeczeństwa obywatelskiego znalazły błędy w projekcie konsultacji, w tym długie i techniczne kwestionariusze, politycznie stronnicze pytania i niewystarczające włączenie różnych interesariuszy. Brak przejrzystości w ocenie i uwzględnianiu wkładu konsultacji, wraz z brakiem informacji zwrotnej, podsyłał negatywny brak zaufania do UE. Według uczestników tokenizm i selekcja wkładu zmniejszyły postrzegany wpływ konsultacji, co zmniejszyło zaufanie do zarządzania UE (patrz #Rekomendacja 3).

 # Aby były godne zaufania, grupy eksperckie powinny składać się z odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego

Nierównowaga w reprezentacji i brak przejrzystości grup eksperckich Komisji Europejskiej były sprzeczne z zasadami demokracji i sprzyjały negatywnej nieufności wśród organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Spotkania często nie były otwarte dla publiczności, a obszerne protokoły lub podsumowania były rzadkością. Istniały nierówności między grupami interesu gospodarczego i publicznego. Zrównowazona reprezentacja była wymagana pod względem know-how i obszaru zainteresowania, ale nie w odniesieniu do rodzaju reprezentowanych interesów, co było niekorzystne dla OSO. Grupy ekspertów często obejmowały przedstawicieli biznesu i przemysłu, ale brakowało w nich głosów organizacji konsumenckich, środowiskowych i zdrowia publicznego. Ulgi finansowe były dostępne dla osób fizycznych, ale nie dla organizacji, co dodatkowo faworyzowało interesy korporacyjne. Niektóre grupy ekspertów obejmowały wyłącznie państwa członkowskie, odsuwając na bok wiedzę specjalistyczną społeczeństwa obywatelskiego i ograniczając inkluzywność (zob. #Rekomendacja 4).

 # Wsparcie finansowe sygnalizuje zaufanie do OSO, ale powinno być bardziej elastyczne i partycypacyjne

Finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego przez UE ma wpływ na zaufanie i brak zaufania do UE. Finansowanie wspiera wolność zrzeszania się, autonomię organizacyjną i dostęp do instytucji UE. Podczas gdy wiele OSO jest zależnych od finansowania, dostęp do niego może być skomplikowany ze względu na uciążliwe procedury i brak wewnętrznego potencjału. Przejrzystość i uczciwość w ocenie finansowania ma znaczenie dla zaufania. Uczestnicy wyrażali zróżnicowane zadowolenie z dostępnych informacji, przejrzystości i wiarygodności UE w korzystnym zarządzaniu dotacjami. Na zaufanie i niezadowolenie z finansowania wpłynęły również wysokie wymagania w zakresie sprawozdawczości i przeniesienie punktu ciężkości z rzecznictwa na świadczenie usług. Społeczeństwo obywatelskie domagało się większych możliwości uzyskiwania informacji zwrotnych, budżetowania partycypacyjnego i finansowania strukturalnego podstawowych działań (patrz #Rekomendacja 5).

Dane badania i informacje o projekcie

Projekt EnTrust jest finansowany przez UE w ramach Programu w zakresie badań naukowych i innowacji HORIZON 2020 (umowa o dofinansowanie nr 870572). Zalecenia i ustalenia przedstawione w niniejszym dokumencie opierają się na raporcie na temat praktyk zwiększonego zaufania do rządu (pakiet roboczy 7).

Konsorcjum EnTrust składa się z ośmiu zespołów partnerskich prowadzących badania i działania popularyzatorskie w siedmiu krajach (Republika Czeska, Dania, Grecja, Niemcy, Włochy, Polska i Serbia) oraz na poziomie Unii

Europejskiej. Plan pracy konsorcjum składa się z siedmiu pakietów roboczych poświęconych systematycznej analizie i refleksji nad różnymi aspektami tego tematu:

1. Teoretyczne i normatywne podstawy zaufania i nieufności
2. Zaufanie i nieufność w „administracji pierwszego kontaktu”
3. Rola demokratycznych ruchów społecznych w kształtowaniu zaufania i nieufności
4. Rola mediów w budowaniu zaufania i nieufności: informacja czy polaryzacja??
5. Rozwojowo-psychologiczna wiedza na temat zaufania i nieufności
6. Ocena zaufania i nieufności obywateli wobec władzy: formy, czynniki warunkujące, skutki i środki zaradcze
7. Cywilizowanie zaufania i nieufności: wzory do naśladowania i rekomendacje

Dalsze pakiety robocze mają na celu upowszechnianie, wykorzystywanie i komunikację badań, zarządzanie i kwestie etyczne.

Więcej informacji na temat projektu EnTrust można znaleźć na stronie www.entrust-project.eu.

Konsorcjum:

[Civil Society Europe](#) (Bruksela, Belgia)

[Uniwersytet Masaryka](#) (Brno, Republika Czeska)

[Uniwersytet Nauk Społecznych i Politycznych Panteion](#) (Ateny, Grecja)

[Uniwersytet Belgradzki, Instytut Filozofii i Teorii Społecznej](#) (Serbia)

[Uniwersytet w Kopenhadze](#) (Dania)

[Uniwersytet w Siegen](#) (Niemcy)

[Uniwersytet Sieneński](#) (Włochy)

[Uniwersytet Warszawski](#) (Polska)

Linki do mediów społecznościowych

Kontakt

Prof. dr Christian Lahusen
Koordynator projektu
Uniwersytet w Siegen
Wydział Nauk Społecznych
Adolf-Reichwein-Str. 2
57068 Siegen – Niemcy

e-mail: entrust@uni-siegen.de

Carlotta Besozzi
Partner projektu
Civil Society Europe
Rue du Congrès 13,
1000 Bruksela – Belgia

e-mail: contact@civilsocietyeurope.eu

Informacje o projekcie

Typ projektu: oparty na współpracy
Edycja: H2020 SC6 GOVERNANCE-01-2019: Trust in Governance
Data rozpoczęcia: luty 2020
Czas trwania: 48 miesięcy
Koordynator: Prof. Dr. Christian Lahusen, Uniwersytet w Siegen
Nr umowy o dofinansowanie: 870572
Budżet projektu finansowany ze środków UE: 2 978 151,25 €

Projekt ten otrzymał dofinansowanie z programu Unii Europejskiej Horizon 2020 w zakresie badań i innowacji na podstawie umowy o dofinansowanie nr 870572. Za treść niniejszej publikacji odpowiedzialni są wyłącznie jej autorzy i nie musi ona odzwierciedlać opinii Unii Europejskiej.

www.entrust-project.eu